

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr.

Indült: Kedden, Augustus' 12-dikén, 1834.

13.

FRANTZIA ORSZÁG.

Jul. 31-kén a' következő beszédet nyitotta meg a' Király a' két Ramara üléseit: „Pair Urak, és országos Követ Urak! Mindenkor édes örömmel jelenek meg az urak között. Különösen szerentsésnek tartom Magamat, midőn az urakat azon szempillantásban látom körültem öszvegyülni, mellyben a' nemzet szava telyes fényében kinyilatkozott. — Ez igazolja azon liberalis és mérséklett politikát, mellyet a' Ramarák a' közelebb végződött üléseikben őszinteséggel támogattak. Frantzia országnak akartja, a' tsendességet fenntartani azon törvényes szerződések védelme alatt, mellyeket az, böltsessége és bátorsága által minden ellenződések ellen megállított. Az én kormányzékem igyekezett a' nemzet várakozásának megfelelni, 's ebbeli állhatatosságunkat jó kimenetel koronázta. A' hol gonosz törekedések kárhozlatható viaskodásokat szültek, a' nemzet ügye mindenkor győzött. A' nemzeti gárda és a' hadi sereg, mellyeknek nemes magok elszánásokat az urak Velem együtt méltán betsülhetik, a' rendtelenséget mind erővel mind hívséggel meggátolták, és az utóbbi ülésben hozott törvényeknek békés végre hajtása, bizónysága lett a' tsendesség háborítók tehetetlenségeknél, 's visszatértette a' köz bizodalmat. Aratjuk annak terméseit. Foglalatoskodásink és kereskedésünk munkássága kettőztetve megyen elő. Gyönyörködve vizsgáltam En annak következesit, a' miveknek közönséges megnézésre kirakatott nagy

mutatványa alkalmával, mellyből kiteszelt, mennyire előmentünk 's mennyit reménylhetünk méltóképpen. Mind ez, a' kedvező békesség, a' munkás és előrevígyázó kormányzás alatt 's a' bölts törvények hathatósága által be fog telyesedni, minthogy ezek a' mi földmívelésünk előmenetelének és mivészségi szorgalmunknak kedvezvén, kereskedésünknek új piatzokat nyitnak az eladásra, 's Nekem okom van reményleni, hogy az országnak szüntelen nevelkedő jólléte, megengedi nekünk, hogy a' Státus költségeit az eddigvaló rendes jövedelmekből meggyőzhetjük. — A' melly törvények a' külső hatalmasságokkal szerzett egyezések végre hajtására, és a' Charta ígéreteinek telyesítésére még megkívántatnak, azok ezen ülések folytában előterjesztetnek. A' külső hatalmasságokkal olyan arányban vagyunk, a' melly Reám nézve örvendetes. A' belső háborgásoknak, mellyek Portugalliát szerentsétlenné tették, vége szakadt. En Nagy Britannia Királyával a' Spanyol és Portugalliai Királynéval szövetségre léptem, mellynek a' félszigetre nézve már is jótévé behatása lett. Szüntelen legszorosabb egységben lévén Angliával, En, szövetségeseimmel egyet értve, Spanyol ország helyheztesésével foglalatoskodom, a' hol új zürzavarok támadtak, mellyek az öszveszövetkezett hatalmasságokat figyelemre gerjesztik. Napkelet állapotja megnyugtató, 's minden arra mutat, hogy Európa jelen békességét, semmi sem háborítja meg. Számot tartok, urak, 's minden okság alkalmával tartandok.

is az urak hívséges segéd munkálatjok-
ra. Engemet semmi más érdek, semmi
más kívánság nem vezérel, mint Fran-
tziá ország érdeké és kívánsága. Tör-
vényeink alkotmányát megerősíteni, min-
den jó Frantziát a' thronus és a' char-
ta körül egyesíteni, a' factiok egyes vagy
egyesült törekedéseit telyes erővel el-
nyomni, ez egyedülvaló tzelja eröl-
ködésimnek, 's legédesebb jutalmam,
hazámnak azon hajlandósága lészen,
mellynek bizonyosságjelei Engemet ö ve-
le mindenkor telyes egyetérzésre ger-
jesztenek." — Végezvén a' Király be-
szédét az országos követek kik mint-
egy 300-an voltak jelen) a' hitet le-
tették. Az első ülés tartását a' követke-
zendő napra hirdette ki a' petsétörző.

SPANYOL ORSZÁG.

A' Madridi Ujságban Jul. 20-ról
egy határozás van, melyre a' 17-kén
végbe vitt kegyetlenség adott alkalmat-
osságot. Minden tíz embernél többől
álló tsoport, melly a' köz rendet tsak
látszanék is megháborítani, ezen ren-
delésnél fogva, háromszori felszólí-
tás után, tartozik eloszlni. A' ki nem
engedelmeskednék, ha fegyveresen volt,
négy esztendei, ha a' nélkül, két esz-
tendei gálya rabságra büntettetik. —
A' szájongók, ha semmiben sem vesz-
nek is részt, de a' tsoportozók számo-
kat szaporítván, az eloszlásra felszol-
littassanak, 's az engedellenség eseté-
ben, esztendei fogságra büntetessenek.
A' Kormányzék szolgálatjában lévők
pedig, vagy a' kiknek valami rangjok
van, és a' tsoportozó nép között talál-
tatnának, a' fenn említett büntetések
kívül, még hívatalkok és rangjok elvesz-
tésével is büntetődjenek.

Egy Jul. 15-ről költ határozás ál-
tal az Inquisitio, melly valósággal azon-
kívül sem állott fenn többé, eltörölte-
tt, 's ezen Itélő szék javai és jöve-

delmei, a' Státus adóssága eltörlésére
fordíttanak. — Ugyan azon napon költ
határozás által, a' Franciscánusok klas-
troma eltöröltetett, minthogy ezen klas-
trom szerzetesei okozták az első láz-
zadást, és magok is munkás részt vet-
tek benne.

Journal des Debats. Minden
egy néhány nap óta Navarrából jött
tudósítások lassanként egyik a' más után
megbizonyosodtak. A' község nem vé-
zetődött felre, és a' fontos környülmé-
nyek, az egybefüggés és következés ál-
tal igazoltattak. — Nem fér többékét-
ség is hozzá, hogy a' Don Carlos
hadi serege Pámpilonánál és Vit-
torianál terveiben hajótörést szenved-
tett, és hogy Borundában bé van
zárva, egy olly helyre, melyet az Ara-
lár és Andia hegyei, keletre Pám-
plona, és nyugotra Salvatierra,
északra Segura, délre Estella vesz-
nek körül. — Az insurgensek egész
Santa-Cruz de Campero és Sa-
linas de Oroig előnyomultak; de
20-kán a' fő hadi szállás Munariz-
ban vissza ment. 23-kán Huarte-ben
voltak, az Araquil (vagy Borunda)
folyó vizetskénél, még két vagy három
óránnyira hátrább vonulva, 's Don
Carlos Elisondóba tért vissza.
Rodil a' mint a' helyfekvése és a' kör-
nyülmények mutatják, seregét, több
felől egy pontban egyesítve, a' Don
Carlos serege ellen vezeti. Egyéb-
cránt még semmi ütközet nem történt.

Egy írás Bajonnéból, melly a' Don
Carlos fő hadi szállásáról került,
mondja: az ellenség Puente de la Rey-
nától kezdve egész Estellaig kiterjesz-
kedett; a' mi sergünk Salinas de
Orot ostrom alatt tartja, és a' király-
né seregét körül kerítette. — Az utol-
só Vasárnap közölök számosan jöttek
által hozzánk, különösen azok, kik min-
ket kémleni ki küldöttek, és a' szél-

ső vígyázaton lévők; az utolsókhöz tartoznak még mint egy 50 lovasságból álló dárdások. — Ő Felsége, az ütközethez 28 nál elebb nem kezűhet; minthogy azon a napon telik, bé az ellenségnek a maga megadására engedett ideje. Egyébaránt ha a Királyné serege idő közben az V. Károlyét meg támadná, úgy jól fogadtatnának; mert a törvényes Királyhoz, az ő jól rendelt seregein kívül, minden szempillantásban a lakosok mindenünnen nagy számmal folynak. Ezeknek minden féle fegyvereik vagynak, és a legvidámbabb elragadtatástól lelkesítetnek. Rodil a Pamplonai Püspököt a hadi szállítására fogva vitette. —

A Belgiumi lapok Jul. 18 ról egy Madriti írás szerént jelentik, „a közelebbi le folyt 24 óra alatt tökéletes kormánytalanság állapotjában valánk, mellyet mind a belső egyenetlenségek, mind az epé mirigy nyavalya okozott. Őt naptól fogva hivatalos tudósítások készítették, hogy hányan lettek ezen nyavalya áldozatai, de még közönségesen az igazi számát nem tudhatni, mivel több egyházi hivatalok a város nagyobb részében uralkodó támadás miatt jegyzéseiket nem küldhették bé. — Azomban nem vala elég a nyomorúság, mellyet a nyavalya okozott. — Szint találtak azon bódult hiszzenben, hogy a jelenlévő halandóság nem tsak a gondviselés büntetése, hanem azoknak ördögi mesterségek által okoztatott légyen, kik a Cortesek bizonyos napra határozott egybegyűlését akadályoztatni kívánták, 's azért a közönséges kútaikat megmérgecsítették volna, hogy a kétségben esést az epemirigy terjesztése által neveljék. Ez a képzet annyira elfoglalt mindeket, hogy azt még sok jól értesített személyek is hiszik. A nyughatatlanság első jelei az utolsó Vasárnap est-

véjén mutatkoztak. A Városi katonaság és a testőrző gyalog regement közül egy néhányan öszve kaptak, az ebből eredt tsetepatejban a városi katonaság volt a meglánadó rész, azon szín alatt, hogy a katonák Carlisták. A vasárnapi lázzadás, ebben a Regimentben a liberalis ügy iránt nagy buzgóságot öntött, és a rendes katonák, a polgár katonaságot a klastromok, és világi papok meg támadásában felyül haladták. Azt a hitelfelett való hírt terjesztették el, hogy a Víz-hordók edényeibe egy Isomó hánytató szert (nux vomica) vetettek belé; de hihetőbb, hogy ez némelly tüzes liberalisok találmánnya, kik attól tartanak, mintha a Cortesek nem elég kemény rendszabásokhoz nyulnának, az egyházi rend nagy hatalmának elnyomására, és a kik a pór népet, valamint a Városi katonaságot, és seregeket eszköz gyanánt kívánják használni, midön a szerzeteseket a gyűlölség tárgyának kiteszik, 's a nép boszszuállását ellenek tüzelik. Az első áldozat egy színes köntösben öltözött ember volt, kit Franciscanusnak tartottak, és tegnap egy kezében levő papírossal a közönséges kutnál láttak. A jelenlévöket a vádra hogy nem mérgecsítette e meg a kutat, úgy látszik nem elégítette ki — mellyért egy késsel keresztül döfetett. Ez a történet melly szájról szájra, adódott erős bizonyosság lett a Szerzetesek ellen. — Egy néhányan a nép közzül a San Isidro klastrom eleibe gyülekeztek, 's a kapun kopogtattak, azt egy szerzetes meg nyitotta, de midön szaladással akarna magán segítni, egy polgári lovas katona bé érvén kardjával a fejét ketté hasította — mint egy 19—22 szerzetesek ölettek meg.

Moniteur Jul. 31. „A spányol országi tsatamezőről tegnap semmitu-

dösis is sem jött, Rodilnak levelén kívül, mellyben írja Jul. 21-kén, hogy hadi rendeléseinek, ha valaha, most jó kimenetelét reményli.“ — Journal de Paris. „Bresztből és Rochefortból egy néhány kisebb nemű hadi hajók indultak ki azzal az útasítással, hogy a' Biskájai tenger kikötői előtt kérengjenek és az insurgensek száma a' tenger felől szállítandó minden fegyvereket elszedjenek. Angliából is több hadi hajók küldettek e' végre ugyan azon tájra.

Moniteur Aug. 1-ső napján. „A' kormányztsék tegnap telegráfi tudósítást vett Bayonnéból. Két tsatáról beszélnek a' városban a' Királyné serege is az insurgensek között, mi lett kimenetelek nem tudhatni, annyi bizonyos hogy az Insurgensek a' tsaták után közelebb vonták magokat a' frantzia határszélhez. — Még kell jegyeznünk, hogy a' spanyol dolgok miben létéről vajmi nehez bizonyost tudni. A' mit írunk, 's hirtelünk azt többnyire frantzia újságokból merítjük, úgy de ezek a' szerint írnak, a' mint a' felekezeti ügye kívánja, mellyet védnek. Így p. o. a' Gazette de France körömszakadásig oltalmazza Don Carlos ügyét, a' honnan az ő tudósításai egyenesen ellenkeznek a' Királyné részét védő újságok állításaival. Most p. o. a' Gazetteben ezt olvassuk: „A' Király hadi főszállása Santestebánban volt Jul. 26-kán, 6 órányira Pampeionától; Zumalacarréguy-é ehez még közelebb volt. Rodil egyesítette erejét Espartero és El-Pastor seregével; de a' Király is egyesítette hadi erejét. A' Király hadaiban ég a' verekedni kívánság tüze. Rodil szakadatlanul hátrál.“

Jul. 24-kén az Uralkodó Királyné a' Cortesek gyűlését egy hosszú beszéddel nyitotta meg, mellyben a' ne-

vezetesebbek ezek voltak: „Fő Rendek, és országos Ügyvédő Urak! Midőn ma köztetek azon a' pontok állok, hogy a' Monarchia sarkalatos törvényei szerint kiszabott esküvést mint Uralkodó Királyné letegyem, szükség szívem óhajtásit kifejezni, és az isteni gondviselésnek, hétélyesedett kívánságomért hálámat előterjeszteni. A' szoros egybenköttetése a' felséges leányom Királyi székének a' nemzet jussaival azáltal, hogy mindenik régi intézeteit ezen Királynak, egy köz talpkövnön fentartsam, ez az a' nemes fel tett tzel, mellyről a' ti ezen falak közzé való gyűléstek, nyilvános bizonyosság. Fáj nékem minden öröömöm mellett is, hogy ezen első innepi pompának szerentséllenségek közt kell végbe menni, 's neveli még bánatomat az, hogy a' rosszszemberek az isten ostorát gonoszságok gyakorlására fordították, a' mi a' Spanyol nép nemes és bátor karakterével annyira ellenkezik. — A' törvények illy' mérész tetteket meg zaboláznak ugyan, de ha még is gondolnám, hogy a' ti együtt munkálódástokra szükség lenne, illyések megajulásakor, bizodalommal szóllanék hozzátok, midőn az egyes személyek élete és tulajdonok oltalmazása forog fenn. Nem külömben fáj az is, hogy az első elő terjeszteni való fontos tárgy, azt a' rosszszúl tanátsolt Printz tetteit illeti, ki mint nagyravagyó Felsőges férjem meghalálózása után törvényes örökössei kezeiből a' Királyi páltzát polgárihaddal akarta ki ragadni. Mint Felsőges leányom jussainak örzőnöje, nem felejthettem el, előterjeszteni, hogy az országnak jelenvaló tsendessége, és jövendő sorsa, a' ti elhatározástoktól függ. Ő méltó leszz hozzátok, a' nemzet pedig nyugodtan várja. Ez a' Printz nem elegettd meg azzal, hogy a' lázzadast ezen országban táplálta, hanem a' polgári

had-üzét, még a' szomszédban is szította. De a' Spanyol seregek Portugáliában bényomultak, és kevés napok alatt véget vetvén a' harznak a' félsziget tsendességét megháborító két Printz, annak határiból kiűzetett. — Ugyan azon időben hagyatott helybe Londonban a' két ország közt kötött alk. Valóban a' két országot egyesítő kötelék olly erősek, hogy mindenik tulajdon ügyét őrzi akkor, mikor a' másikat oltalmazza. Más Hatalmasságok a' Spanyol országlással való politikai egybenkötéseket Felsőleges leányomnak a' trónusra való lépésétől fogva forma szerént megújították, és én is a' magam részéről némelly új Státusokét elesmertem. — A' mi az ország belső állapotját illeti, az ugyan korántsem olly megnyugtató, mint azt kinék kinék hazaszeretete kívánná; de igyekezünk az ország egybe gyült rendei együtt munkálódásai segedelmével bölts és szoros törvényhozások által a' gonoszt orvosolni és a' népen fekvő terheken könnyebbíteni, szóval mindent véghez vinni a' mit Spanyolország boldogítása és jóllétre hozása Tőlünk kíván. Beszédét a' Királyné ezzel fejezé be: „Hogy En Spanyol ország boldogulását és ditsőségét úgy nézem mint a' magamét, arra elég legyen azt emlékezetbe hozni, hogy En Isabellaának anyja, III Károlynak pedig unokája vagyok.“

H E L V É T Z I A.

A' Waldstädti Híradó ígyszóll a' többek között a' menedékhelyek jussairól: „Az idegen szökevények merész dolyfössége eránt mutatott béketűrésünk és a' menedékhelyi jussok viházzatlan gyakorlása által annyira vitük a' dolgot, hogy az idegen jövevények uralkodnak rajtunk 's azok ok-

latnak bennünket, még pedig mitso-da jövevények? Ollyanok talám, kik a' mi hazánkra nézve érdemesekké tették magokat, vagy minket valamelly tekintetben felyülhaladnak? Koránt sem, hanem idegen koldúsok, valóságos szarándokok, a' kik Helvétziába semmit sem hoztak egyebet, mint esztelen gondolatokból származó elveket a' rend felforgatására és az istentelenségre, dühös lázszasztó szándékot és vallásgyűlölest, merész elvetemedettséget és ditsékvést. Ezek adnak most hangot a' ti szájaktokba; ezek szabják elötökbe mit gondoljatok, ha hogy szamaraknak, ostobáknak neveztetni, és az ő tsúfolódásaiknak tárgyai lenni nem akartok; ezek azok, kik tetszések szerént osztják a' ditséretet, és gyalázást, ezt édig emelik, amaszt piszkolják, a' mint jön; ezek azok, kik magokat egész Helvétzia népe éltető szeréinek hirdetik, és minden iparkodásaikat, terveiket és javallataikat ezzel rekesztik be: „ez a' szövetséges társaságnak közös kívánsága.“ 's a' t.

A' Helvétziai közönséges újságban ezt olvassuk: „A' természet vizsgáló tudósok társasága Luczernben megvendégelttven Jul. 28 kán Dr Troxler poharát felemelvén, hogy ezt a' társaság éljen ére elköszönje, az idegen hatalmasságokat olly pimasz módon kezdé piszkolni, hogy a' jelen voltak, bár többnyire mind liberalis gondolkozásúak valának, még is annyira felingereltettek, hogy a' beszéllőt hallgatásra kényszerítvén megragadták és a' teremből kivetették. — Már ez kezdetnek jó! — Tsak akkor áll helyre a' tsend és békesség, ha az illyen békeháborítók és másokat a' képtelen gondolkozásmódra erőltető nyughatatlan ábrándozók minden vidám és önn győzödések szerént gondolkozni szerető társaságokból kirekesztelnek.

NAGY BRITANNIA.

A' felső háznak Jul. 18 kán tartott ülésében, a' szegényeket illető törvénynek azon rekesztékje vitatódott, melly a' törvénytelen ágyból származott gyermek attyát a' fia tartása terhének nagyobb része alól felmenti, 's a' véteknék és gyermek tartásnak terhét inkább az anyára veti. Az Exeteri püspök kikelt ezen határozat ellen, 's azon volt, hogy a' régi ángoly törvény állíttassék erre nézve vissza. A' Londoni püspök ellenben felkelt ez ellen. Hoszszas vitatkozás után szavazásra került a' dolog. Már ekkor csak 27 tag rolt volt jelen a' felső házban. Az új rekeszték elfogadására 14-en, ellene pedig 13-man szavaztak. A' fontos kérdés tehát egy szavazattal döntetett el. — Az alsó házban ugyan ekkor az forgott kérdésben, ha valyon a' Dissentereknek (Presbiterianusoknak) meg lehet e' engedni, hogy az Anglicánusok (Episcopaliskok) egyetemeikben vagy universitásaikban tanulhassanak? A' megengedés törvénye 164 szavazattal 75 ellen elfogadtatott. — Jul. 29 dikén azt kérdezte Marquis Londonderry a' felső házban, ha valyon vett e' már a' kormányshék tudósítást Don Carlos kiszállása felől a' Spanyol földre? Az első minister Melbourne ezt felelte: Vett ugyan a' kormányshék valami tudósítást, de az olly bizonytalan és tetovázó, hogy arra építeni nem lehet.

ÚJABB TUDÓSÍTÁSOK.

Némelly Párisi Ujságok Spanyol országból ezen újabb tudósításokat közlik: Jó kútfőből tudjuk, hogy Don Carlos kijjebb terjeszkedik; hogy a' Vittoriai őrizet közül 400 ember szökött által hozzá; más levelek szerint Pampelonából 4000 ember ellene ment, de visszaverettetett; 's ennek követ-

kezésébe Harispe generál. a' Spanyol határshékekhez előre vitte seregét, hogy az első jeladásra által keljen a' spanyol földre, a' mint ez közelebbről a' ministeri tanátsban elvégeztetett. Annyi bizonyos, hogy a' hadi minister a' generalstábtól St. Yon oberstert küldötte sietséggel Harispe generálhoz, bizonyos parantsolattal.

Madrid Jul. 26. Itt egy olly veszedelmes titkos öszveesküvés fedeztetett fel, mellynek tzelja voll a' Cadixban egykor készült Constitutionának felállítása, a' Királynénak elfogatása 's a' t. Az öszveesküdtek közül legelsőben is a' három legfőbbek fogattattak el, ezek között van Palafox. A' mint halani az öszveesküdtek kidolgozott terve rettenetes következeseket vont volna maga után, ha ki nem tudóván, azt elshéthették volna.

Portugalliában a' legújabb tudósítások szerént mindenütt tsendesség uralkodik. Dom Pedro most Lisbonában éppen azt a' Proclamatiót adalta ki, mellyet Oportónál lett legelső kiszállásakor ottan hirdettetett, úgymint: hogy neki minden igyekezete és tzelja nem egyéb: mint leányát Donna Máriát a' thronusra ültetni, és constitution alapítandó ország-lást állítani fel Portugalliában.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

Arra az esetre, ha talám Don Carlos kéntelen lenne Spanyolországot ismét oda hagyni, ugyan azon hajó (Lulworth) melly ötöt a' Frantzia partokra kitétte, most Bajonne és S. Sebastian közt kóvályog a' tengeren, hogy öt ismét vissza hozhassa Angliába.

Naponkénti dévánkozásokat tartanak Hrg Talleyrand, a' Spanyol és Portugallus Követek Lord Palmerstonnal — a' Spanyol dolgokra nézve.

Nápolyból írják, hogy a' V e z ü v tüzokádó hegy kirontása mind rettentesebb és fenyegetőbb kezd lenni, a' hegy tetejéről öt nagy és széles lávafolyam siet lefelé más más úton. A' hegytetőnek megnyílt torkolatjából szüntelen szóródnak felfelé iszonyú nagyságú kövek. A' közellévő helyekben a' kútaikból minden víz kiszáradt. A' lefolyó Lávának egyik ága Torre del Greco felé tart, mellynek lakosai nagy rettenésben vagynak, egynekány szőlőhegyet már kiégetett, 's eltemetett.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po's on Augustus 7 dikén. A' Tks Karok és RR. e' f. h. 5 kétől tartott kerületi Üléseikben a' közelébb említett XVIII dik Tzikkelyt, sött még a' „hiteles Ált-íratokról“ (de Transumtis) szólló XIX-diket és „az Osz-tályt“ tárgyázó XX-dikat is felvették 's bevégezték. Mostanában azon kérdés felett folynak a' vitatások: vallyon a' régi Egyességek és Végrendeletek erejöknel fogva eddig elő közösen kormányzott jószágok, egyik vagy másik Fél kívánságára felszathatnak, 's bírói foglalás alá vettethetnek e'?

Bori (Honth vármegyében) Jul. 29 kén Vidékünkön is végbe ment az aratás, 's a' kik örömmel vetettek, sírva arattak, mert a' hosszasan tartó eszály miatt (1-ső Aprilis óta eső nem lévén) halmos határink soha meg nem nedvesedvén, igen alant maradtak termésink, olly tsekély a' jövedelem a' tett vizsgálat után, hogy kétséges, ha vallyon a' háromszori szántás árát megfizette e'? Tavaszfele gabonáinkat t. i. az árpát, zabot, tenkelyt, lentsét, borsót, a' ritkaság és alatonyság miatt kézzel kell szaggatni mint a' kendert. Ezt ugyan sokan előre nézésből tselekszik, hogy a' takarmánytalan télben

annál több szalmájok legyen; mert a' széna olly kapós, hogy nem minden ember bízik marhái kiteleltetéséhez. E' mostoha időt még természeti jele- netek is terhesítik, most ugyan is 28- ra virradóra erős föld rengést érzetünk, melly miatt fogasok is szakadoz- tak le; a' rázkodás nyári napnyugot- ról jött föld alatti zúgó robajjal, kelet- nek menve egy tompa lökődéssel 5 pertz- nyi ideig tartott. Ezt a' földrengést az- ólta, olly hüdös füst forma ködök kö- vetik naponként, mellyek az egész megromlását vonják magók után, leg- különösebben a' beszívott rosz gőz tü- dö veszélyt, oldal nyilalásokat szerez.

Munkátsról Jul. 30 kán: Azon kívül, hogy a' két hónapos szárazság fulasztó meleggel mezeinket 's kertein- ket elpörkölé, 's most már szőlőhegye- inkhez fogott: két nevezetes tűz is el- szomorítá környékünket, u. m. a' mun- kátsi vár 's ettől egy órányi távolságú N. Lucska nevű helység elégte. — A' vár e' f. h. 27 kén éjjel 12 óra előtt gyült meg, külső éjszaki oldalánál az épület nagy tömegéhez tartozó oszlop gyanánti puskapor rakház fedelén egy tsillámló fátyla forma tüzgombolyagon kezdődvén a' tűz, mellytől (sak hamar lángba borult az egész fedél köröskö- rül, 's két óra alatt vége lett ugyan a' szörnyű lobogású látványnak, de a' kőfalakba szorult gerendák végei még most is zsarátnagban is izzanak v. üszök- ben pislognak. Elégett itt minden elég- hető: a' fedelen 's a' belső butorokon kívül, a' sok garáds, ajtófél, kapu 's t. e. fele. Nevezetesen pedig a' várbeli kápolna, melly illy roppant épület kö- zepén, egyedül 's kőboltozat nélkül vala, minden belső butorival együtt lángmortalékká lett. Többi elhamvadt drágaságiközött Rákóczy palástja, mel- lyet halhatatlan emlékezetű Mária Te- rézia egyházi díszöltözetül ajándékc-

zatt, legnevezetesh. A' kárt 200,000 pengő forintnyinál többre mondják, de a' következesek tekintetéből tán 500,000-nél is többre tehetni azt. Most külső tekintetétől megfosztva az egész meszsze tájnak borzasztó pusztulást mutat ez a' kieszen alakult szirthegeyen fekvő, országunk alkotásával egykorú, 's Koriatovich Hgtől 1560-ban épített, 1706-ban pedig Rákóczytól új sántzok 's erősítvényekkel bővített híres vár! tsak a' sugar kémények meredeznek a' kőfalak felett, mellyekből már egy le is rogyott két ember élete veszélyeztével. Noha pedig égés támadatkor tüstént nem tsak a' belső katonaság, a' várat környező Palánka, 's az ezzel majd egyé vált szomszéd Váralja helység népe, hanem az alább előadandó oknál fogva ébren levő városi nép is az itten tanyázó Benzur ezredbeli katonasággal azonnal odasiete, a' közelíthetetlen magasság 's hegymeredekség mindazáltal nem engedő kívül a' köröskörüli hozzájárulhatást, belülről pedig a' tűzveszély lehetlenné tette a' segedelmet. Ezen égést két órával megelőző ugyan a' városban támadott tűz, mellyet azonban két ház leégte után a' helybeli oltó szerek, a' városi nép 's a' fenemíthett katonaság készsége tsak hamar elnyomott. Valamint a' város ugy szinte a' vár kigyulta okát most sem tudhatni. Az bizonyos, hogy a' vár nem gyult meg a' várostól, mert itt a' tűz tökéletesen eloltatott, nem is dühödött ez annyira, hogy félórnyi távolságra tsaphatta volna mérgét, annyival inkább, mivel az idő tsendes vala minden háborgó szél nélkül.

N. Lucska elégte is rémítő ál-

(Fél-árkus Toldalékkal.)

lapot nem tsak a' szegény lakosokra, de mindenkire nézve, kiben emberi szív dobog. E' boldogtalan helység ez előtt két évvel kétszer egymásután gyűjtött meg egy 13 esztendős jövevény paraszt leányka által, ki, mint mondják, azért tselekvé azt, mivel mulatságnak tartá nézni az égést, mi miatt most is az uradalmi tömlőtzen raboskodik; jelenleg pedig a' mult héten a' kovátsmühely kigyuladtánál fogva olly veszedelmes tüzet kapott a' falu hosszában épen akkor sújtó vihar dűhe mellett, hogy néhány éjjeli óra alatt 112 ház minden butorostól 'svagy kétszer annyi, a' házakhoz tartozott épület porlott el 's egy nagy kő szentegyház fedele is tornyostul, mellynek 4 harangja mind leolvadt. Ennek építését most nem rég tsak önerejéből, minden segedelem nélkül, vivé 's fejezé be a' helybeli lakosság. A' paplakház egészen fából levén, ugy tönkre hamvadt, hogy a' házi gazda tsak két darab butorát kaphatá ki. E' helység 2000 főből álló népének nagyobb része a' mostani, 's ezelőtti, több rendű egymásra következett tsapás után kolduló inségre jutott, holott tsak nem régiben ő vala egyike a' Munkátsiuradalom leggazdagabb faluinak.

A' Pénz folyamat Augustus' 11-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 98 7/16

Az 1820-béli sorsosok: —

Az 1821-béli hasonlók: 136 5/8

Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 57 for. keltek, mind Conv.

Bank-Aktziák keltek — for. ton

Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)